

SXEDIO.A63

18.9.1878: Ο ΣΕΡ ΓΚΑΡΝΕΤ ΓΟΥΛΣΛΗ ΕΓΚΑΘΙΔΡΥΕΙ ΤΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΤΟΥ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΟ ΜΕΤΟΧΙΟ ΚΥΚΚΟΥ. ΠΡΟΒΑΙΝΕΙ ΕΠΙΣΗΣ ΣΕ ΔΙΟΡΙΣΜΟΥΣ ΑΞΙΩΜΑΤΙΚΩΝ ΣΤΙΣ ΕΠΑΡΧΙΕΣ ΚΑΙ ΕΝΙΣΧΥΕΙ ΤΗΝ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑ

Το Μετόχιο Κύκκου αποτέλεσε το πρώτο σημείο στο οποίο εγκαταστάθηκε ο πρώτος Υπατος Αρμοστής της Κύπρου Σερ Γκάρντετ Γούλσλη ύστερα από πολλές ταλαιπωρίες.

Αργότερα μετακινήθηκε στο Αρμοστέιο που έκτισε σε λόφο, σε απόσταση **200** υαρθών περίπου από το κέντρο της Λευκωσίας (όπου βρίσκεται το Προεδρικό Μέγαρο της Κύπρου ΑΠε ΤΟ **1960**).

Από την πρώτη μέρα που έφθασε στην Κύπρο ο Σερ Γκάρντετ στρώθηκε στη δουλειά για να επιβάλει την αγγλική διοίκηση.

Ηλθε όπως είπε αργότερα στον περιηγητή Χέπχουωρθ Ντίξον με την απόφαση ότι θα έπρεπε να αλλάξει όλο το σύστημα διακυβέρνησης.

Μάλιστα είπε ότι τα αισθήματά του ήταν αντιτουρκικά, αλλά σιγά, σιγά, διαπίστωσε ότι οι Νόμοι που εφαρμόζονταν στην Κύπρο στηρίζονταν στον κώδικα του Ναπολέοντα ήσαν ικανοποιητικοί και έτσι άλλαξε απόψεις.

Μια μικρή ομάδα από Επιτελάρχες τον περιστοιχίζε και σ' αυτούς ανέθεσε διάφορα καθήκοντα.

Στο Διοικητικό τομέα όπου η Κύπρος ήταν χωρισμένη σε έξη επαρχίες με υπεύθυνους τους Καϊμακάμηδες (Λευκωσία, Κερύνεια, Αμμόχωστος, Λάρνακα, Λεμεσός και Πάφος) διόρισε διοικητές.

Διόρισε επίσης και ένα άγγλο αξιωματικό ως βοηθό τους και ο οποίος ανέλαβε και ως υπεύθυνος της Αστυνομίας που αποτελείτο από Τούρκους ζαπτιέδες όπως αποκαλούνταν οι αστυνομικοί.

Στα χωριά διατήρησε το σύστημα των Προέδρων των Κοινοτήτων ή μουκτάρηδων που εκλέγονταν από το λαό.

Το προσωπικό του Γούλσλη για διοικητικούς σκοπούς ήταν πολύ περιορισμένο.

Κατά την άφιξη του στην Κύπρο (έκθεση Βίδδωλφ) το Σερ Γκάρνερ συνόδευσαν ο Ανδριανός Δίγκκλας, νομικός σύμβουλος, ο κ. Κέλνερ ως οικονομικός έφορος και ο κ. Ρόμσον ως αρχιτελώνης και μερικοί πολιτικοί υπάλληλοι.

Είχεν έλθει επίσης προσωπικό από το γενικό ταχυδρομείο της Αγγλίας για να οργανώσει το ταχυδρομείο στο νησί.

Με αυτό το προσωπικό ο Γούλσλη βάλθηκε να εγκαθιδρύσει την αγγλική διοίκηση αρχικά από το στρατόπεδο του Μετοχίου Κύκκου μέσα στο καυτό καλοκαίρι του **1878** και μέσα σε δραματικές συνθήκες, χωρίς δρόμους που να συνδέουν τις διάφορες πόλεις και χωρίς κανέναν να μιλά, εκτός από μερικές εξαιρέσεις, αγγλικά.

Μερικοί μιλούσαν γαλλικά αλλά πολύ λίγα.

Ετσι την περισσότερη εργασία έκαναν οι μεταφραστές ή δραγομάνοι όπως αποκαλούνταν επί τουρκοκρατίας.

Μια από τις πρώτες δυσκολίες που είχε να αντιμετωπίσει ο Σερ Γκάρνερ δεν ήταν η αλλαγή της διοίκησης ή η επιβολή της αγγλικής κυριαρχίας στην Κύπρο, αλλά εξωγενείς παράγοντες, όπως ήταν οι ασθένειες και ιδιαίτερα η Μαλάρια.

Η ασθένεια αυτή που περιλάμβανε ανάμεσα στα συμπτώματα της μια πολύ βαριάς μορφή γρίπη σάρωσε κυριολεκτικά τους Αγγλους στρατιώτες που ήσαν αμάθητοι στη ζέστη της Κύπρου και πολλοί πέθαναν και τάφησαν στο νησί.

Οι Αγγλοι, ασυνήθιστοι στο κλίμα, είχαν εγκατασταθεί σε σκηνές, μέσα στον καυτό ύηλιο και αυτό συνέβαλλε περισσότερο στην εξάπλωση της Μαλάριας.

Οι πληροφορίες γύρω από τις εξελίξεις στην Κύπρο καθυστερούσαν πολύ να φθάσουν στα διάφορα κέντρα και ιδιαίτερα το Λονδίνο.

Ετσι η επιθεώρηση **"ILLUSTRATED LONDON NEWS"** δημοσίευσε τις πιο κάτω πληροφορίες του

απεσταλμένου της στην Κύπρο γύρω από τις διάφορες δραστηριότητες του Σερ Γκάρνερ, στην έκδοση της **21ης Σεπτεμβρίου 1878:**

"Στις **18** Σεπτεμβρίου έγινε στο Μετόχιο Κύκκου η ανύψωση της αγγλικής σημαίας, όπου ο Αρχιμανδρίτης μαζί με άλλους ιερείς ευλόγησε την αγγλική σημαία.

Της τελετής προηγήθηκε λειτουργία στην εκκλησία.

Εξω από την κυρία πόρτα, μεταξύ δύο πύργων της εκκλησίας τοποθετήθηκε ένα ρούχινο χαλί, διαφόρων χρωμάτων.

Μια επιχρυσωμένη καρέκλα τοποθετήθηκε για τον Αγγλο Κυβερνήτη και ένα τραπέζι με ένα ζευγάρι από ψηλά κηροπήγεια, για τους ιερείς.

Ο Σερ Γκάρνερ Γούσλη αρνήθηκε να καθήσει στην καρέκλα, η οποία έμοιαζε περισσότερο με θρόνο, αλλά στάθηκε πίσω από αυτήν, ενώ ο Συνταγματάρχης Μπρακέμπορ, ο Λοχαγός Μακάλμοντ, και ο Λόρδος Γκίφφορντ, μέλη τους προσωπικού του βρίσκονταν πίσω.

Οι μοναχοί και οι ιερείς, μαζί με τους βοηθούς τους που κρατούσαν το σταυρό και το θυμιατό και ένα αγγείο με το αγίασμα βγήκαν έξω ντυμένοι με χαρούμενες στολές και ψάλλοντας ένα σεμνό ύμνο.

Η σημαία αγιάστηκε από τον Αρχιμανδρίτη με ιδιαίτερη ευλογία και στη συνέχεια ανυψώθηκε μάλλον αδέξια από ένα από τους παρισταμένους στην εκκλησία.

Τρεις ιαχές ακούστηκαν υπέρ της Βασίλισσας Βικτώριας, του Σερ Γκάρνερ Γούσλη και του βρετανικού Έθνους.

Δεν υπήρχε στρατιωτική παράταξη. Στην πραγματικότητα τα περισσότερα από τα βρετανικά ινδικά στρατεύματα, έχουν αναχωρήσει και οι Τούρκοι στρατιώτες εξακολουθούν να απασχολούνται με τις σκοπιές, υπό άγγλους αξιωματικούς στην πρωτεύουσα της Κύπρου (Λευκωσία)".

Τον Σερ Γκάρνερ επισκέφθηκαν στο στρατόπεδο του Μετοχίου Κύκκου, όπου στρατοπέδευσε, διάφοροι

συγγραφείς ή επισκέπτες που ύστερα δημοσίευσαν τις εντυπώσεις τους.

Ανάμεσα σ' αυτούς και η Εσμέ (Σκοτ) Στήβενσον, σύζυγος αξιωματικού του 42ου Συντάγματος Αντρίου Στήβενσον, που αρχικά είχε διορισθεί βοηθός διοικητής Κερύνειας, ο Χέπγουορθ Ντίξον και ο Σάμουελ Μπέϊκερ, οι οποίοι παρέθεσαν εκτός από τις εντυπώσεις τους και δηλώσεις του Σερ Γκάρνερ, ο οποίος δεν είχε την ευχέρεια, λόγω των μέσων της εποχής, να προβαίνει σε δηλώσεις στους δημοσιογράφους με την έννοια των δηλώσεων στις οποίες προέβαιναν οι διάδοχοι του με την εξέλιξη της δημοσιογραφίας και την αποστολή δημοσιογράφων στο νησί για επιτόπια μελέτη της κατάστασης.

Υπό την ιδιότητα της συζύγου του βοηθού διοικητού Κερύνειας η Εσμέ Στήβενσον είχε επισκεφθεί μάλιστα με τον σύζυγο της τον Σερ Γκάρνερ στο στρατόπεδο του Μετοχίου ως προσκεκλημένη για δείπνο, μόλις έφθασαν στην Κύπρο, το καλοκαίρι του 1878 και αργότερα έγραψε τις εντυπώσεις της στο βιβλίο της **OUR HOME IN CYPRUS**, έκδοση 1880:

"Κατά την επιστροφή μας στο ξενοδοχείο βρήκαμε μια πρόσκληση από τον Λόρδο Γκίφφορ, ο οποίος μας ζητούσε να δειπνήσουμε το βράδυ με τον Σερ Γκάρνερ Γούσλη.

Ο Σερ Γκάρνερ, με το προσωπικό του είχε δημιουργήσει το αρχηγείο του κοντά σε ένα μοναστήρι, σχεδόν ένα μίλι από τη Λευκωσία. Σχηματίστηκε εκεί ένα μικρό στρατόπεδο, πάνω σε ένα μικρό ύψωμα, το οποίο αργότερα ονομάστηκε Λόφος των Εχιδνών, από τον αριθμό των εχιδνών που είχαν εντοπίσει οι μηχανικοί κατά το στήσιμο των σκηνών.

Πήγα ιππεύοντας γιατί ήταν πολύ μακριά για να πάω περπατητή και βεβαίως δεν υπήρχαν άμαξες οποιουδήποτε είδους.

Στην πραγματικότητα με εξαίρεση την άμαξα, το μόνο όχημα που έμοιαζε με τέτοιο πράγμα στο νησί, ήταν ένα δίτροχο κάρο, το οποίο ο σύζυγός μου έφερε

από τη Μάλτα και γι' αυτό, μια και δεν υπήρχαν δρόμοι προς την Κερύνεια, έπρεπε να μεταβούμε εκεί με πλοίο.

Βρήκαμε τον Σερ Γκάρνερ σε μια μεγάλη νοσοκομειακή σκηνή, η οποία όχι μόνο εξαεριζόταν κανονικά, αλλά ήταν πιο δροσερή και αναπαυτική.

Τον περικύκλωνε ένα εξαιρετικό και διακεκριμένο προσωπικό, αλλά εκτός από αυτόν, ήσαν απογοητευμένοι με την Κύπρο.

Ακόμη και ο Λόρδος Γκίφορντ δεν είχε ένα καλό λόγο να πει. Ο Σερ Γκάρνερ δεν λυπόταν και ήταν τόσο χαρούμενος, ως να βρισκόταν στο Λονδίνο.

Το τραπέζι του δείπνου ήταν ωραία διακοσμημένο με λουλούδια και γιασεμί και πρέπει να πω ότι απόλαυσα το πρώτο μου δείπνο μέσα σε σκηνή. Πολλοί από τους κυρίους που ήσαν παρόντες ήσαν παλιοί φίλοι του άνδρα μου.

Ο Συνταγματάρχης Μπέϊκερ Ράσσελ, ως στρατιωτικός Γραμματέας, ο Συνταγματάρχης Ντόρμερ, Γενικός υπεύθυνος του στρατοπέδου, ο Ταγματάρχης Η. Γουτ, ο Συνταγματάρχης Χένρ Μπάκεμπερ, αρχιαστυνόμος (αυτός είχε στρατολογήσει και οργανώσει με θαυμάσιο τρόπο τη στρατιωτική αστυνομία τους ζαπτιέδες που υπάρχουν τώρα στο νησί) και ο Σερ Αντωνν Χιουμ Αρχίατρος.

Βρίσκονταν επίσης οι δύο υπασπιστές του Σερ Γκάρνερ, Ταγματάρχης Μακάλμοντ που κάποτε αποκαλείτο ο "βασιλιάς" ή το "Μωρό", και ο Λόρδος Γκίφορντ, τον οποίο ο άνδρας μου θεωρεί ως τον πιο τολμηρό άνδρα που γνώρισε.

Δεν πρέπει να παραλείψω και το Συνταγματάρχη Μακαίϊ, αρχιμηχανικό και τον κ. Χέρμπερτ, ιδιαίτερο γραμματέα του Σερ Γκάρνερ, και το Συνταγματάρχη Γκρήηβς, αρχηγό του Επιτελείου που κατέστη διοικητής της νήσου κατά την απουσία του Σερ Γκάρνερ.

Επειδή ο Σερ Γκάρνερ κοιμάται γρήγορα μας αποχαιρέτισε λίγο μετά τις δέκα το βράδυ. Ήταν εντελώς σκοτεινά, τόσο, ώστε με δυσκολία μπορούσαμε

να δούμε μπροστά μας και φηλαφώντας για το δρόμο μας βρεθήκαμε σε ένα μουσουλμανικό κοιμητήριο.

Η έξοδος (από την πόλη) ήταν πιο δύσκολη από την είσοδο, αλλά τελικά φθάσαμε ασφαλισμένα στην Πύλη της Πάφου. Αλλοίμονο, όμως. Η πόρτα είχε κλείσει για το βράδυ, γιατί ο άνδρας μου είχε ξεχάσει να προειδοποιήσει τον φρουρό για την επιστροφή μας.

Ο άνδρας μου άρχισε να κτυπά στην πόρτα με τα πόδια του μέχρι που η μπογιά των αρβύλων του βγήκε και φώναξε μέχρι που βράχνιασε, αλλά χωρίς αποτέλεσμα.

Ερριψε πέτρες σε ένα φως που φαινόταν, προφανώς ένα παράθυρο της φρουράς, που βρισκόταν εκεί, αλλά χωρίς το επιθυμητό αποτέλεσμα.

Ακούστηκαν μερικές λέξεις στα τούρκικα.

Ο άνδρας μου απάντησε "ανοίξετε την πόρτα, φίλος Άγγλος", ενώ συνέχιζε να ρίχνει τις μεγαλύτερες πέτρες που μπορούσε να βρει.

Η ξύλινη πόρτα μετακινήθηκε μερικές ίντσες, οπότε ο άνδρας μου την έσπρωξε με όλη του τη δύναμη. Ομως μια και κρατηθήκαμε έξω για μια ώρα σχεδόν είμαστε τόσο σκληροί, ώστε δεν είπαμε ούτε ένα καληνύκτα στο μισοξυπνημένο φρουρό".